

Горбач Олександр
к. політ.н., доц. кафедри ПМВ
Національний університет «Львівська політехніка»
Пасічний Роман
Національний університет «Львівська політехніка»

ТРАНСКОРДОННА СПІВПРАЦЯ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

На сучасному етапі транскордонна співпраця відіграє одну із ключових ролей у розвитку інтеграційних процесів. Ця співпраця сприяє покращенню взаєморозуміння між народами, розвитку спільного економічного, культурного просторів, відкриває можливості працевлаштування та розвитку сусідніх територій [6].

У Європейській конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями зазначено, що транскордонне співробітництво як будь-які спільні дії, спрямовані на посилення та поглиблення добросусідських відносин між територіальними общинами або властями, які знаходяться під юрисдикцією двох або декількох Договірних Сторін, та на укладання з цією метою будь-яких необхідних угод або досягнення домовленостей Транскордонне співробітництво здійснюється в межах компетенції територіальних общин або властей, визначеної внутрішнім законодавством [2].

Найпростішою формою транскордонної співпраці є прямі контакти між територіальними громадами – містами, селищами. На цьому рівні співпраця носить неформальний характер та спрямована на спільні дії у реалізації договірних довгострокових відносин між територіальними громадами або органами влади у наданні послуг, продукції, інформації, а також фінансових зобов'язань. Даний рівень передбачає дві форми співпраці: укладання транскордонних угод або формування органу транскордонного співробітництва. Перша форма передбачає періодичні зустрічі сторін, формування спільних комітетів та робочих груп з метою координації та об'єднання зусиль для вирішення спільних проблем.

Друга форма передбачає створення спільного органу двох суміжних прикордонних регіонів, які узгоджують плани розвитку за окремими заходами. При такій формі співпраці залучаються всі соціальні групи населення та адміністративні органи.

Сьогодні поступовий розвиток транскордонного співробітництва спостерігається в Європі, де регіони тісно співпрацюють між собою. Наприклад Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями укладена в Мадриді 21 травня 1980 року зазначає, що «всі держави Ради Європи хочуть досягнути єднання між її членами та розвитку співробітництва між ними і для досягнення цієї мети співробітництво між прикордонними територіальними общинами або властями в таких галузях, як регіональний, міський та сільський розвиток, охорона довкілля, поліпшення діяльності підприємств громадського користування і комунального обслуговування, а також взаємна допомога у надзвичайних ситуаціях, враховуючи набутий досвід, який свідчить про те, що співробітництво між місцевими та регіональними властями в Європі дозволяє їм ефективно виконувати свої завдання і сприяє, зокрема, благоустрою та розвитку прикордонних регіонів [2].

У Європейському Союзі також діє «Програма транскордонного співробітництва» (Cross Border Cooperation Program), яка має на меті ефективно управління східними кордонами цього союзу. Вона складається з двох частин: програми сусідства та програми розвитку прикордонної інфраструктури. Обидві частини програми сприяють прикордонним регіонам у подоланні перешкод до розвитку, заохочення до поєднання мереж з обох боків кордону, прискорення процесу трансформації в країнах-партнерах шляхом їхньої співпраці з прикордонними регіонами Євросоюзу. Пріоритетними сферами програми є розвиток та модернізація мереж прикордонної інфраструктури, активізація захисту довкілля та управління природними ресурсами, підтримка приватного сектора та сприяння економічному розвитку в прикордонних регіонах. Регіони, які є організаційною формою транскордонного співробітництва співпрацюють у розв'язанні конкретних регіональних проблем та проблем на місцях у межах своєї компетенції.

Інший формат співробітництва – розбудова Трансєвропейських транспортних коридорів передбачає поєднання зусиль його учасників в економічній сфері, розбудову соціальної, інформаційної та виробничої інфраструктури, створення і модернізацію прикордонної інфраструктури, розвиток транспортної мережі, поглиблення наукової та культурної співпраці, охорону довкілля [7].

На Європейському континенті існує велика кількість держав, кордони яких неодноразово змінювалися із плином історії. Люди, котрі проживають у прикордонних зонах неодноразово змінювали державу, залишаючись при цьому на своєму подвір'ї. Саме тому є необхідність створення прикордонних зон. Прикладом такого співробітництва було встановлення тридцятикілометрової прикордонної зони між Польщею та Україною. Угода про безвізовий режим між окремими регіонами Польщі та України дозволяє вільне пересування громадян, які проживають у 30-ти кілометровій зоні в обох напрямках кордону. Завдяки цьому жителі, які живуть у прикордонній зоні України можуть регулярно перетинати кордон без візи для того, щоб відвідувати прикордонну зону Польщі. Метою для відвідування прикордонної зони Польщі можуть бути сімейні, культурні, виправдані економічні причини [3].

Україна у процесі створення системи місцевого самоврядування керується європейськими принципами місцевої та регіональної демократії, що визначається в Законі України «Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування». До органів місцевого самоврядування, через які відбувається міжнародне співробітництво належать сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи; районні ради міста, які створюються у містах із районним поділом за рішенням територіальної громади міста або міської ради; районні й обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст [1].

У реалізації транскордонного співробітництва в Україні залишається ціла низка проблем:

1. Відсутня програма комплексного вирішення проблеми.
2. Налагодження транскордонних зв'язків відбувається на рівні центральної влади, а не на рівні регіонів, районів та міських рад.
3. Спотворене фінансування прикордонних зон, яке відбувається з центру, що послаблює контроль над витратами.

Враховуючи правову невизначеність повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в транскордонному співробітництві, можна зробити висновок про недостатнє використання можливої співпраці з асоціаціями європейських регіонів, участі в європейських програмах прикордонного економічного і соціального розвитку, екологічних програмах тощо. Низка проблем у реалізації транскордонного співробітництва зумовлює здійснення цілісної загальнодержавної політики, яка має

бути підкріплена відповідною правовою базою, а також зусиллями всіх зацікавлених сторін як на державному, так і на регіональному та місцевому рівнях [5].

Література

1. Беленький П. Формування системи управління міжрегіональним та транскордонним співробітництвом в Україні / П.Ю. Беленький, Н.А. Мікула // Соціально-економічні дослідження в перехідний період: проблеми європейської інтеграції і транскордонної співпраці. – Вип. XXIX: в 2 т. – [Т.1]. – Луцьк: Вежа, 2001.
2. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями Мадрид: станом на 21 травня 1980 р. / Рада Європи. – редакція 2009 р.
3. Малий прикордонний рух з Польщею // Osrar Beiter. – 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ostarbeiter.vn.ua/malyi-prykordonnyi-ruh.html>.
4. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: Монографія / Н.Мікула. – Львів: ІРД НАН України, 2004.
5. Управління зовнішньоекономічною діяльністю / [П. І. Дахно, Н. В. Альбіщенко, А. О. Жебровський та ін.]. – Київ: Центр учбової літератури. – 2007.

Дахній Зеновія

аспірант кафедри ПМВ

Національний університет «Львівська політехніка»

Науковий керівник: д. політ. н., проф. Луцишин Г.І.

ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ТА ПОЛІТИЧНОЇ РЕПУТАЦІЇ ДЕРЖАВИ

У сучасному світі погана репутація, або взагалі її відсутність є вагомим нестачею для державної політики та для іміджу країни, яка прагне бути конкурентоспроможною на міжнародній арені. Такі поняття як імідж, репутація розглядаються як необхідні